

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים סד.

עין משפט נר מצוה

א נמי פ"ה מהל' ספול
המוקדשין הל' טו:
ב ב מיי פ"ה מהל' ק"פ
הלכה טו:
ג א שם הלכה יא:
ד ק"ח ד שם הלכה יב:
ה ל"ב ה שם הלכה יג:
ו מו א שם הלכה יד:
ז מא ז שם הלכה טו:
ח מב ח שם הלכה יז:
ט מג ט שם הלכה טז:
מד י ט שם הלכה יז:

רבינו הגאון

הכא קמי' המולק עובר
המקטיר את האימורין
אינו עובר. והתם קמי'
המקטיר את האימורין
עובר והמולק אינו עובר
קשיין אהרדי. ופרקינן
שתי הבריות לר"ש חן,
הא דפרטת אמליקה ב"ד
הכי קמי' ר' שמעון במתני'
ושאר כל הובחים ב"ד בין
לשמן ובין שלא לשמן
פטור ור' שמעון פטור
בשאר זבחים כ"ש
אמליקה, והא דמחייבת
אמליקה בחולו של מועד
בדבריה מחייב ר"ש
במשנתו [דנתן] בשאר כל
הזבחים במתני' בין לשמן
ובין שלא לשמן [חייב]
דמליקה כשחיטת חטוב
לה. הקטרת אימורין יש
גנא דיקשי הקטרה
לשחיטת המזבח, ויש גנא
דלא מקיש ותרווייהו
אליבא דר"ש. ואמרין
מאי טעמא דר' שמעון
בר"ד מחייב השוחט את
הפסח לבדו על החמץ
ופטור השוחט שאר זבחים
על החמץ ב"ד. ובמועד
מחייב השוחט שאר זבחים
על [הפסח] [החמץ] ופטור
השוחט הפסח לשמו.
ופשיתו טעמא דר"ש
משום דמחייב תרי קראי
לא תשחט ולא תזבח,
ובתרווייהו כתב זבחי
שמעי' מתרי זבחי דאינון
זבחי וזבחי דהוה ליה
למכתב זבחים דמשמע
זבחים טובא ופלגינהו
וכתב זבחי זבחי. ש"מ כל
היבא דאיבא זבח הווא
זבח חג הפסח. הברש
שעובר עליו קרינא ביה
זבחי, אוכח זה חייב ולא
אשאר זבחים, אבל במועד
דליכא זבח חג הפסח
קרינא זבחים וחייב אשאר
זבחים. ודיקנין מוקמינן
השוחט על החמץ
במועד לשם שלמים חייב,
דוקא שעקר שם פסח
השוחט וקראו שלמים,
מכלל דבשאר ימות השנה
בעי עקירה. ופרקינן
לכורס אימא דל דלא בעי
עקירה ומתני' בן עזאי
בעלוי מטא ממים ודחא
לפסח שני דסתמיה לשם
שחט בשלש בחות שנאמר
ושחטו אותו כל קהל עדת
ישראל קהל ועדה וישראל.
הרי ג'.

הא והא רבי שמעון. נראה לר"י דההיא קמיתתא לא הוה מצי
לאוקומי כרצון משום דקמי' בה אצל המולק את העוף ב"ד
אינו עובר בזולא כלום אמאי נקט עוף אי לאו דאתא למידק דווקא ב"ד
אצל בזולא המועד אפילו צעוף נמי מייחייב ויינינו כר' שמעון וצקונטרס
פ"י לעיל טעם אחר אמאי נקט עוף:
ואיבא דלא מקיש חלב לזבח
וגיה דלא מקיש להקטרה
לענין הכי מקיש דלא אמרינן אפילו
אחד צקוף העולם דסגרא הוה
לאקושי להכי: **מעמא שרא** דשמו
הא כתמא פטור ש"מ בו'. וזת גירסת
רש"י ואין נראה לר"ת דהא איכא
למידק מרישא אפיכא ג' וגריס ר"ת פסח
לשמו אמאי פטור שלמים לשם פסח
קשטו ש"מ צעי עקירה פירוש דלי'
לא צעי עקירה אפילו שחט לשמו כשר
שלמים לשם פסח כשר דהא מכשיר
לעיל ר' יהושע שוחט אחרים לשמו:
קראו את ההלל. פ"י לויס דמניא
דמסופתא ישראל שוחטין

את פסחיהו ולויס קוראים את ההלל
קשה לר"י דלמניין צ"י אין נערכין
צערין (י"א). וצכילד מצרכין (ברכות
ל"ה. וס"ה) אין אומרים שירה אלא על
היין והכא חזינן דליכא שירה בלא
נכסין וכן היו (מקדשין העזרות צ"ג)
תודות וצכיר ואומר ר"י דה"פ אין
אומרים שירה בשעת הקרבת קרבן
אלא על היין דמשמע אלהים ואנשים
דריש ליה ועיקר שמה ושמה היינו
בשעת אכילה ודומיא דהכי נמי לגובה
בשעת הקרבת קרבן קאמר דאין אומר
שירה אלא על היין אצל שלל בשעת
הקרבה היו אומרים שירה שלל על
היין צממה דוכתי:

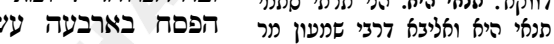
אמאי
דלתות העזרה יתקעו הריעו ותקעו ה"הכהנים עומדים שורות ובידיהם
בזיכי כסף ובזיכי זהב שורה שכולה כסף כסף ויורה שכולה זהב זהב לא
היו מעורבין ולא היו לבזיכין שוליים שמא יניחום ויקרש הדם וישחט ישראל
וקבל הכהן נתנו לחבירו וחבירו לחבירו ומקבל את המלא ומחזיר את
הריקון כהן הקרוב אצל המזבח וזרקו וזיקה אחת כנגד היסוד ויצתה כת
ראשונה ונכנסה כת שניה ויצתה שניה נכנסה שלישית כמעשה הראשונה
כך מעשה השניה והשלישית קראו את ההלל אם גמרו שנו ואם שנו שלשו
אע"פ שלא שלשו מימיהם ר' יהודה אומר (מימיהם של כת שלישית לא הגיעו
לאהבתי כי ישמעו ה' מפני שעמה מועטין כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת
אלא שהכהנים מדיחים את העזרה שלא ברצון חכמים ר' יהודה אומר (כום
היה ממלא מדם התערובת זרקו וזיקה אחת על גבי המזבח ולא הודו לו חכמים
כיצד תולין ומפשיטין אונקלויות של ברזל היו קבועים בכתלים ובעמודים
שבהן תולין ומפשיטין כל מי שאין לו מקום לתלות ולהפשיט (מקלות דקים
וחלקים היו שם מניח על כתפו ועל כתף חבירו ותולה ומפשיט ר"א אומר ר"ד
שחל

לישב על הקרקע: **שמה יניחום**. כהנים על גבי קרקע עד שיקבלו דם אחר מחמת שהן מרוצין וישכחום ויקרש הדם ולא יאה ראוי לזרוק:
שחט ישראל אם ירעה שהשמיטה כשירה צורים בכל הקרצנות: וקיצל כפן. הדם צדון מלאוה העלה: **נוטנו לחציו**. שהרי צבורה הן
עומדים עד המזבח: **מקבל את המלא**. מיד הנותנו לו ומחזיר את הריקון שחזר אליו מיד כהן הזורק: וזיקה אחת. צדון עצמו זורק ולא
מתנה באצבע שאין לך קרבן טעון אצבע אלא חטאת לבדה כדכתיב [ויקרא ד] באצבעו: **כנגד היסוד**. צרוחות שבמוצח שהיה יסוד תחתיו חורק לזקופתו
של מוצח והוא נופל ליסוד. ולפי שאין היסוד מקיף את המוצח אלא את הלפוף ואת המעבר צדנתו צמכת מדות (פ"ג משנה א) לכך הורכב לומר
כנגד היסוד: **כל כשחט אמרו**. קראו אם ההלל לכל כמות קאי: אם גמרו שנו. כשהיו מתחילין לשחוט
מתחילין לקרות ואם רבו הפסחים ומשך זמן שחיתתן עד שגמרו ועדיין רבים שוחטין חורטין וקורין שניה: **ואם שנו**. ועדיין לא גמרה שחיתת פסחי
אותה הכת שילשו וכן השניה וכן השלישית ואע"פ שלא אירע מעולם ששילשו לפי שהיו שם כהנים מרוצין ומהירין צמלכתן: **לא הגיעו לאהבתי**.
אפילו פעם ראשון: **אלא שהכהנים מדיחין העזרה**. שאמת המים מהלכת בעזרה וכשהן רוצין להדיח העזרה פוקקין את נקב יציאתה והמים
פושטין והולכין על גדותיה ומדיחין את כל העזרה שרצה של שש הימה כולה ואחר כך פותחין הנקב והמים יוראים ובערב הפסח מתוך
הדמים מרוצים היו מדיחין אותה והכהנים היו מדיחין אותה בשבת שלל צדון חכמים: **מדם העזרה**. המוטל על הרצפה וטעמא
מפרש בגמרא [סנה]. **אונקלויות**. מסמרים שראשיהן כפופין למעלה. קרוק"ש בלע"ז: **צעמוין**. אלו עמודין קטנים הרבה וקרויין נססין כדאמרין
צמס' תמיד (פ"ג משנה ה) דמתן צ"ת המטבחים היה ללפנות של מוצח ועליו שמונה עמודין וקרויין נססין וקרויות של ארז על גביהן ואונקלויות
של ברזל היו קבועין בהן וג' סדרים שבהן מולין ומפשיטין וקבועין בעזרה צמקום צ"ת המטבחים: **חלוקין**. מחולקין. מפוללות קליפתן:
שחל

קשיא מליקה אמליקה. דס"ד בארבעה עשר קאמר וקמי' דעבר
אמליקה דומיא דשאר קרצנות ועוד דקא חשיב ליה כשמיטה: ה"ג
ולטעמי' טיקאי לך הוה גופא דקמי' רישא לא אמרו אלא פסח בלבד.
אבל אשאר קרצנות הן מחייב והדר תני אחד המולק ואחד המזוה:
אלא הוה ר"ה. תרווייהו לך מנתינתא
רבי שמעון דמתני' דפטור אשאר
קרצנות בארבעה עשר ומחייב עלייהו
במועד: **מליקה אמליקה** לא קשיא.
קמייתא דפטור בארבעה עשר קאי
דמתני' בה דהדיא ונתנא עוף והוה הדין
לשאר זבחים אלא משום דאורחיה
לעכוזיה צו ציוס אחר התמיד נקט
ליה ורישא דמנתינתא בתרייתא דקמי'
נמי לא אמרו אלא פסח בלבד רבי
שמעון אמרה וארבעה עשר קאי
ואחד השוחט בו' דסיפא בחולו של
מועד קאמר ואשמעינן חיונה לזורק
ולמולק כשוחט דלא תימנא שמיטה
דווקא: **סנאי היא**. הני תרתי סממי
תנאי היא ואלניא דרבי שמעון מר
מקיש הקטרה לעבודת הדם האריל
וישנו בהלנת אימורין ומר לית ליה
הא היקישא דשמיטה קאמר רחמנא
וזיקה דמתרביצא בהדיא מדס זבחי
אצל הקטרה לא: **זבחי זבחי פרי**
וימני. תרי קראי כמידי שקיל י' דחד
מנייהו ושדי אלאך וקרי ביה זכח
דהיינו פסח וקרי ביה זכחי לשאר
זבחים: **ואמאי פלגינהו רחמנא**. ואלא
כמזב זבחי צמד קרא והכל צממע
צין צפסא צין צשאר זבחים: **לומר**
לך צומן דאיכא זכח. דהיינו פסח
בארבעה עשר לא מחייב אשאר
זבחים: **הא סתמא פטור**. מלא משחט
דאמרין כל כמה דלא עקר שם פסח
מנייה הוה פסח ושחטו צשאר ימות
השנה ופקול ושמטה צשאר ראייה
היא: **צעי עקירה**. ולא אמרינן
סתמיה שלמים הוה ולשון צעיא הוה
כלומר פשטינן לה מהכא או לא: **מפי**
הבורה. כולם הודו בדבר זה לאוקומי
מתני' דמשמע דצעי למעקר שם פסח
מנייה כגון שהיו צלשו טמאין בארבעה
עשר דקמיה לא פסח שני קאי
מש"ה צעי עקירה: **מתני' הפסח**
נשחט בשלש ימות. פסחי צבור
צין שהצבור מועטין ויכולין לישחט
כולן צבת אחת מנזה ליתחל לשלש
ימות זו אחר זו: **בזיכי זהב ובזיכי**
כסף. כפות גדולות לקבל בהן הדם:
שכונה כסף כו'. בגמ' מפרש טעמא:
ולא היו לבזיכין שוליים. רחצין מלמטה
אלא חדין תחתיהם כדי שלא יוכלו

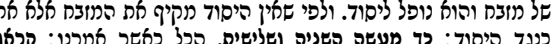
לישב על הקרקע: **שמה יניחום**. כהנים על גבי קרקע עד שיקבלו דם אחר מחמת שהן מרוצין וישכחום ויקרש הדם ולא יאה ראוי לזרוק:
שחט ישראל אם ירעה שהשמיטה כשירה צורים בכל הקרצנות: וקיצל כפן. הדם צדון מלאוה העלה: **נוטנו לחציו**. שהרי צבורה הן
עומדים עד המזבח: **מקבל את המלא**. מיד הנותנו לו ומחזיר את הריקון שחזר אליו מיד כהן הזורק: וזיקה אחת. צדון עצמו זורק ולא
מתנה באצבע שאין לך קרבן טעון אצבע אלא חטאת לבדה כדכתיב [ויקרא ד] באצבעו: **כנגד היסוד**. צרוחות שבמוצח שהיה יסוד תחתיו חורק לזקופתו
של מוצח והוא נופל ליסוד. ולפי שאין היסוד מקיף את המוצח אלא את הלפוף ואת המעבר צדנתו צמכת מדות (פ"ג משנה א) לכך הורכב לומר
כנגד היסוד: **כל כשחט אמרו**. קראו אם ההלל לכל כמות קאי: אם גמרו שנו. כשהיו מתחילין לשחוט
מתחילין לקרות ואם רבו הפסחים ומשך זמן שחיתתן עד שגמרו ועדיין רבים שוחטין חורטין וקורין שניה: **ואם שנו**. ועדיין לא גמרה שחיתת פסחי
אותה הכת שילשו וכן השניה וכן השלישית ואע"פ שלא אירע מעולם ששילשו לפי שהיו שם כהנים מרוצין ומהירין צמלכתן: **לא הגיעו לאהבתי**.
אפילו פעם ראשון: **אלא שהכהנים מדיחין העזרה**. שאמת המים מהלכת בעזרה וכשהן רוצין להדיח העזרה פוקקין את נקב יציאתה והמים
פושטין והולכין על גדותיה ומדיחין את כל העזרה שרצה של שש הימה כולה ואחר כך פותחין הנקב והמים יוראים ובערב הפסח מתוך
הדמים מרוצים היו מדיחין אותה והכהנים היו מדיחין אותה בשבת שלל צדון חכמים: **מדם העזרה**. המוטל על הרצפה וטעמא
מפרש בגמרא [סנה]. **אונקלויות**. מסמרים שראשיהן כפופין למעלה. קרוק"ש בלע"ז: **צעמוין**. אלו עמודין קטנים הרבה וקרויין נססין כדאמרין
צמס' תמיד (פ"ג משנה ה) דמתן צ"ת המטבחים היה ללפנות של מוצח ועליו שמונה עמודין וקרויין נססין וקרויות של ארז על גביהן ואונקלויות
של ברזל היו קבועין בהן וג' סדרים שבהן מולין ומפשיטין וקבועין בעזרה צמקום צ"ת המטבחים: **חלוקין**. מחולקין. מפוללות קליפתן:
שחל

לענין רש"י
קרוק"ש. ור"ס. אנקלויות.

מוסף רש"י

פסח בשאר ימות
השנה שלמים הרי.
דנפקא לן מוחמת פסח
לה' אלהיך אף וקרא
דמותר פסח קרי שלמים
(חולין ג'). שמעת מינה.
מדקרי ליה זבח פסח,
פסח בשאר ימות
השנה בעי עקירה.
למעקר שם פסח מנייה
וכל כמה דלא עקר פסח
הוה וכי שחט ליה שלל
צומנו הוה פסח פסח
(שם). בורקה. טעמא
זו שלל מש"ה מפי
הבורה. ואמרו לעולם לא
צעי עקירה, והאי דמשמע
דצעי עקירה כגון שהיו
בעליהם. צפסא דאזן
טמא מנייה ופסח זכח
לא נדהח מחמת אידך
אלא מחמת צלילי שחט
מחמת טומאה לפסח שי
והאי פסח חוי לקרב בארץ
הלך צעי עקירה (שם).
שחט ישראל וקבל
הכהן. קן היה דרזן
לעשות זבחים (ד). קראו
את ההלל. כל מה קוראה
את ההלל ג' פסחים
שהיו פסחיהם מרוצין ולא
טעוין הלל בשחיתתם ולא
היו מספיקין לשחוט פסחם
כל מה עד שקראוהו
שלל פסחים. ואע"פ דמתן
אע"פ שלל שלש מנייה.
היינו לא גמרו פעם
שלישית טמא, אבל מנייה
אין כה שלל איהו גומרתו
שני פעמים ומתחלת צו
פעם שלשית (סוכה ד').
מפני שעמה מרעטין.
צשחטו חטוב הראשונות
מתמלה העזרה לכל כה
ושאר כה שלישיית כמת
ולא היה שחיתת פסחיהן
מארכת כדי קריאת שלל
הללות (שם).

מוסף תוספות

א. דמחייב ליה למקטיר.
חוס' שאנן. ב. דקמי'
לשמו פטור הא סתמא
חייב אלמא לא בעי עקירה
אלא מדיקא ליכא
למשמע מינה. ג. ג. ג.
פירוש אין אומרים שירה
על שום אכילת מזבח כגון
זריקת דמים וניחור המים.
חוס' ברכות ל"ה.